

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga.**1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?**

Iga vaimselt terve vähemalt 18aastane isik võib oma varaga seoses teha surma puhuks korraldused testamendi kujul.

Testaator võib testamendiga käsutada kogu oma vara. Bulgaaria õiguse eripäraks on see, et ühelgi juhul ei puuduta surma puhuks tehtud korraldused testaatori või testamenti jätmata surnud isiku pärandi sundosa ning seetõttu kehtivad testamendis tehtud korraldused üksnes asjaomase vara vabalt käsutatava osa kohta.

Testamendijärgsed korraldused võivad puudutada kogu testaatori vara, osa sellest või konkreetset eset.

Testamendijärgsed korraldused võivad olla ka tingimuslikud.

Pärimisseaduse (Закон за наследството) järgi peavad testamendijärgsed korraldused olema tehtud kindlas vormis, mistõttu on kõik ettenähtud vorminõuetele mittevastavad dokumendid tühised.

Juhime tähelepanu asjaolule, et Bulgaaria õiguse kohaselt ei ole kahel või enamal inimesel lubatud teha testamentaarseid korraldusi samas testamendis, sõltumata sellest, kas korraldusi tehakse vastastikku või kolmandate isikute kasuks.

Seadusega on ette nähtud kaks testamendivormi: omakäeline ja notariaalne.

Omakäelise testamendi peab testaator panema täies ulatuses kirja oma käega. Testaator peab selle varustama kuupäeva ja allkirjaga. Allkiri tuleb panna testamendijärgsete korralduste alla. Testament võidakse anda kinnises ümbrikus notarile hoiule. Sel juhul teeb notar ümbrikule märke hoiulevõtmise kohta. Selle märke allkirjastavad testaator ja notar ning märke kantakse spetsiaalsesse registrisse.

Omakäeline testament võidakse anda hoiule notarile või teisele isikule, kes peab testamendi avalikustamiseks pöörduma notari poole niipea, kui ta saab teada testaatori surmast.

Kui asjaomane isik seda ei tee, võib iga huvitatud isik pöörduda pärandi avanemise koha rajoonikohtu kohtuniku poole, et lasta määrata tähtaeg, mille jooksul tuleb testament esitada notarile avalikustamiseks.

Notar avalikustab testamendi, koostades avalduse, milles kirjeldatakse testamendi seisundit ja antakse teada selle avamisest. Avalduse allkirjastavad testamendi esitanud isik ja notar. Testamenti sisaldav dokument lisatakse avaldusele ning eespool nimetatud isikud peavad nimetatudega varustama kõik leheküljed.

Notariaalse testamendi koostab notar kahe tunnistaja juuresolekul.

Testaator edastab oma testamendi suuliselt notarile, kes paneb õeldu kirja ning loeb siis kirjanõu testi testatorile tunnistajate juuresolekul ette. Notar teeb nende formaalsuste täitmise kohta testamenti märke, täpsustades testamendi tegemise koha ja kuupäeva. Seejärel allkirjastavad testamendi testaator, tunnistajad ja notar.

Kui testaator ei saa testamenti allkirjastada, peab avaldama selle põhjused ning notar teeb selle avalduse kohta märke enne testamendi ettelugemist.

Notariaalse testamendi avalikustamiseks koostab notar, kellele testament on hoiule antud, avalduse, milles kirjeldatakse testamendi seisundit ja antakse teada selle avamisest. Avalduse allkirjastab notar. Testamenti sisaldav dokument lisatakse avaldusele ning eespool nimetatud isikud peavad nimetatudega varustama kõik leheküljed.

Testamendi võib tühistada uue testamendiga või notariaalaktiga, milles testaator sõnaselgelt kinnitab, et tühistab kõik või mõned oma varasemad korraldused.

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Kehtivate registreerimise käsitlevate normide kohaselt tuleb registreerida kinnisvara või kinnisasjaõigustega seotud avalike testamentide ärakirjad.

Lisaks sellele peab iga kinnistusregister notariaalsete tehingute ja testamentide tarbeks loodud tähestikulist registrit. Selles registris registreeritakse ka nende testaatorite nimed, kelle testamendi on koostanud notar, testamendi tühistamine ning testaatorid, kelle omakäeline testament on antud notarile hoiule.

Sellisel juhul märgitakse testaatori nime juurde selle notari nimi, kelle juures asub asjaomane notariaalakt või omakäeline testament.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Nagu juba märgitud, on Bulgaaria õigusega vara kohta surma puhuks korralduste tegemise vabadus piiratud. Piiranguid on kehtestatud järgmiste testaatori lähedaste kasuks: lahkunu üleelanud abikaasa, lapsed ja juhul, kui testaatoril ei ole alanejaid sugulasi (lapsi või lapselapsi), siis lahkunu vanemad.

Need piiranguid on sätestatud pärimisseaduse artiklites 28 ja 29 ning puudutavad üksnes juhte, mil testaatorist jäävad maha alanejad sugulased, üleelavad vanemad või abikaasa. Sellistel juhtudel on testaatoril keelatud teha vara kohta korraldust või vara kinkida, kui see kahjustab nimetatud isikute sundosa.

Sundosast ülejäänud varaosa kujutab endast testaatori pärandvara vabalt käsutatavat osa.

Kui testaatoril ei ole üleelavat abikaasat, moodustab seadusega määratud sundosa:

1) ühe lapse (kaasa arvatud lapsendatud lapse) või selle lapse alanejate sugulaste korral pool;

2) kahe või enama lapse või nende alanejate sugulaste korral kaks kolmandikku testaatori varast.

Üleelanud vanema või vanemate sundosa moodustab ühe kolmandiku ning abikaasa sundosa poole varast, kui abikaasa on ainus pärija või ühe kolmandiku, kui lahkunud on üleelanud vanemad.

Kui lahkunud on nii alanejad sugulased kui ka üleelanud abikaasa, on abikaasa sundosa võrdne iga lapse sundosaga. Sellisel juhul on vabalt käsutatava osa suurus ühe lapse puhul üks kolmandik, kahe lapse puhul veerand ja kolme või enama lapse puhul üks kuuendik varast.

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Kui lahkunu ei ole testamenti koostanud, pärivad tema vara seadusjärgsed pärijad alljärgnevate reeglite kohaselt.

Kui lahkunu oli vallaline ja tal ei olnud lapsi, pärib tema vara üleelanud vanem või pärivad üleelanud vanemad võrdses osades (pärimisseaduse artikkel 6).

Kui lahkunud on ainult teise või kaugema astme ülenejad sugulased, siis pärivad lahkunu lähimad ülenejad sugulased võrdses osades (pärimisseaduse artikkel 7).

Kui lahkunud on ainult üleelanud vennad-õed, pärivad nad võrdsetes osades (pärimisseaduse artikkel 8 lõige 1).

Kui lahkunud on üleelanud vennad-õed ja teise või kaugema astme ülenejad sugulased, pärivad vennad-õed kaks kolmandikku varast ning ülenejad sugulased ühe kolmandiku varast (pärimisseaduse artikkel 8 lõige 2).

Kui lahkunu oli vallaline, kuid tal on üleelanud lapsed (sealhulgas lapsendatud lapsed), siis pärivad lapsed võrdsetes osades (pärimisseaduse artikkel 5 lõige 1). Lahkunut varem surnud lapse osa läheb üle lapse alanejatele sugulastele pärimisjärjekorra alusel.

Kui lahkunud on üleelanud abikaasa, kuid tal ei ole lapsi, ülenejaid sugulasi, vendi-õdesid või nende alanejaid sugulasi, pärib kogu vara abikaasa (pärimisseaduse artikkel 9).

Kui abikaasa pärib lahkunu vara koos ülenejate sugulaste või vendade-õdedega või nende alanejate sugulastega, pärib abikaasa poole varast, kui pärimine toimub enne kümne aasta möödumist abielu sõlmimisest. Kui abiellumisest on möödunud üle kümne aasta, saab abikaasa kaks kolmandikku varast. Kui abikaasa pärib lahkunu vara koos ülenejate sugulaste ja vendade-õdedega või nende alanejate sugulastega, pärib abikaasa ühe kolmandiku varast esimesel juhul ja pool varast teisel juhul.

Kui lahkunud on abikaasa ja lapsed, pärivad nad võrdsetes osades (pärimisseaduse artikkel 9 lõige 1).

Kui eespool nimetatud juhtudel pärima õigustatud inimesi ei ole või kui kõik pärijad loobuvad pärimisest või kaotavad õiguse pärand vastu võtta, läheb pärandvara üle riigile, välja arvatud vallasvara, eluasemed, töökojad ja garaažid, samuti esmajoones elamuehituseks mõeldud krundid ja kinnisvara, mis lähevad üle asukohajärgsele kohalikule omavalitsüksusele.

5 Milline ametiasutus on pädev:

5.1 pärimisasjades?

Pärandi saab vastu võtta kirjaliku avalduse esitamisega pärandi avanemise koha rajoonikohtu kohtunikule ning sellisel juhul kantakse pärandi vastuvõtmine spetsiaalsesse registrisse.

Pärand loetakse vastuvõetuks ka siis, kui pärija ilma kirjalikku avaldust esitamata astub samme, mis annavad ilmselgelt märku tema kavatsusest pärand vastu võtta, või kui pärija varjab pärandvara. Viimasel juhul kaotab pärija õiguse oma osale varjatud varast.

Pärandi saab vastu võtta ka inventuuriga ning siis vastutab pärija lahkunu võlgade eest ainult saadud pärandvara ulatuses.

Niisugustel juhtudel tuleb soovist võtta pärand vastu inventuuriga teatada kirjalikult rajoonikohtunikule kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil pärija sai teada pärandi avanemisest. Rajoonikohtunik võib seda tähtaega pikendada kuni kolme kuu võrra.

Mis tahes huvitatud isiku avalduse alusel määrab rajoonikohtunik – pärast seda, kui ta on kutsunud pärimisõigusega isiku kohtusse – tähtaja, mille jooksul see isik peab teatama pärandi vastuvõtmisest või sellest loobumisest. Kui pärija vastu on algatatud kohtuasi, määrab selle tähtaja asja menetlev kohus. Kui pärija ei vasta ettenähtud tähtaja jooksul, jääb ta ilma oma õigusest pärand vastu võtta.

Sellisel juhul kantakse pärija tahteavaldus spetsiaalsesse pärandi vastuvõtmise ja pärandist loobumise registrisse.

Pärandi vastuvõtmine inventuuriga on kohustuslik alla 18aastaste isikute, teovõimetuks tunnistatud isikute, riigi ja avalik-õiguslike organisatsioonide puhul ning pärandi sel moel vastuvõtmisest tuleb teatada kirjalikult kolme kuu jooksul pärast pärandi avanemisest teadasaamist. Pärandi vastuvõtmine kantakse spetsiaalsesse registrisse, mida peab pärandi avanemise koha rajoonikohtus.

Testamentide puhul peab isik, kelle valduses on omakäeline testament, testamendi avalikustamiseks pöörduma notari poole niipea, kui ta saab teada testatori surmast.

Iga huvitatud isik võib pöörduda pärandi avanemise koha rajoonikohtu kohtniku poole, et lasta seada tähtaeg, mille jooksul tuleb testament esitada notarile avalikustamiseks.

Notar avalikustab testamendi, koostades avalduse, milles kirjeldatakse testamendi seisundit ja antakse teada selle avamisest. Avalduse allkirjastavad testamendi esitanud isik ja notar. Testamenti sisaldav dokument lisatakse avaldusele ning eespool nimetatud isikud peavad nimetatudega varustama kõik leheküljed.

Kui testament oli antud notarile hoiule (pärimisseaduse artikkel 25 lõige 2), astub asjaomased sammud see notar.

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Pärimine toimub pärandi vastuvõtmise teel. Vastuvõtmine jõustub alates pärandi avanemisest.

Lisaks juhtudele, kus pärandi vastuvõtmise kohta on esitatud sõnaselge kirjalik avaldus, loetakse pärand vastuvõetuks ka siis, kui pärija ilma kirjalikku avaldust esitamata astub samme, mis annavad ilmselgelt märku tema kavatsusest pärand vastu võtta, või kui pärija varjab pärandvara. Viimasel juhul kaotab pärija õiguse oma osale varjatud varast.

Mis tahes huvitatud isiku avalduse alusel määrab rajoonikohtunik – pärast seda, kui ta on kutsunud pärimisõigusega isiku kohtusse – tähtaja, mille jooksul see isik peab teatama pärandi vastuvõtmisest või sellest loobumisest. Kui pärija vastu on algatatud kohtuasi, määrab selle tähtaja asja menetlev kohus.

Kui pärija ei vasta ettenähtud tähtaja jooksul, jääb ta ilma oma õigusest pärand vastu võtta.

Sellisel juhul kantakse pärija tahteavaldus spetsiaalsesse pärandi vastuvõtmise ja pärandist loobumise registrisse.

Pärandist loobumise korral järgitakse sama menetlust ning loobumine registreeritakse samamoodi.

Arvesse tuleks võtta ka kohalike maksude ja lõivude seaduse (Закон за местните данъци и такси) artiklit 43, mille järgi peavad pangad, kindlustusseltsid ning muud ettevõtted ja isikud, kelle juures on hoiustatud väärtpaberid, raha või muu vara, mis kuuluvad neile teadaolevalt avanenud pärandi hulka, või kellel on nimetatud varaga seoses võlakohustus, saatma pärandi avanemise koha kohalikule omavalitsusele asjaomase vara nimekirja enne vastava vara väljamaksmist, üleandmist või üleandmist.

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Kohaldatakse pärandi vastuvõtmise või pärandist loobumise menetlust.

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Pärandi sundosa vastuvõtmiseks või sellest loobumiseks erimenetlus puudub. Pärija, kellel on õigus sundosale, kuid kellel ei ole võimalik seda täies ulatuses saada annakute või kingituste tõttu, võib esitada kohtule avalduse nende annakute ja kingituste vähendamiseks ulatuses, milles see on vajalik sundosa vastavaks täiendamiseks tehtud annakute ja kingituste (välja arvatud tavapärased kingitused) arvelt.

Kui pärija, kelle sundosa on vähenenud, kasutab pärimisõigust isikute vastu, kes ei ole seadusjärgsed pärijad, peab pärija olema pärandi vastu võtnud inventuuriga.

Vabalt käsutatava osa ja pärija sundosa suuruse kindlaksmääramiseks arvatakse pärandvara hulka kogu testatorile tema surma ajal kuulunud vara, millest arvatakse maha võlad ja mis tahes pärandvara väärtuse suurenemine pärimisseaduse artikli 12 lõike 2 alusel. Seejärel arvestatakse vara hulka kingitused (välja arvatud tavapärased kingitused) olenevalt nende staatusest kinkimise ajal ja kinnisvara puhul nende väärtusest pärandi avanemise ajal või vallasvara puhul nende väärtusest kinkimise ajal.

Testamendijärgsete korraldustega jäetud pärandit vähendatakse võrdeliselt, tegemata samas vahet pärijate ja annakusaajate vahel, välja arvatud juhul, kui testator on ette näinud teisiti.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).

Pärandvara likvideeritakse kohtuliku või vabatahtliku jagamisega.

Igal kaasomanikul on õigus nõuda vara jagamist olenemata tema osa suuruselt. Iga pärija võib nõuda oma osa loonusena, kui see on võimalik, ning osade ebavõrdsus lahendatakse rahaliselt.

Pärandvara vabatahtlik jagamine toimub kõigi kaasomanike nõusolekul. Vabatahtlik jagamine vormistatakse lepinguna. Omandiseaduse artikli 35 lõike 1 kohaselt tuleb sellise vallasvara vabatahtlik jagamine, mis on väärt enam kui 50 Bulgaaria leevi, või kinnisvara jagamine vormistada kirjalikult ning allkirjad peavad olema notariaalselt kinnitatud. Vabatahtliku jagamise puhul muutub iga kaasomaniku mõtteline osa kaasomandist eraldiseisvaks ja sõltumatuks omandiõiguseks kaasomandisse kuulunud vara reaalsena üle.

Pärandvara kohtulik jagamine toimub tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 341 ja sellele järgnevate artiklite kohase erimenetluse alusel. Vara jagamise taotlemisele ei ole kehtestatud aegumistähtaega. See võistlev menetlus koosneb kahest etapist.

Esimene etapp on seotud vara jagamise lubatavusega.

Vara jagamist taotlev kaasomanik esitab rajoonikohtule kirjaliku avalduse, millele on lisatud järgmised dokumendid:

- 1) testaatori surmatõend ja pärimistunnistus;
- 2) pärandvaraga seotud tõend või muud kirjalikud tõendid;
- 3) avalduse ja selle lisade ärakirjad, mis antakse kaaspärijatele.

Esimesel kohtuistungil võib mõni muu kaaspärija esitada kirjaliku avalduse muude varade arvamiseks pärandvara hulka. Samuti võib iga kaaspärija vaidlustada esimesel kohtuistungil teise kaaspärija õiguse osaleda vara jagamisel, tema osa suuruse või teatavate varade pärandvara hulka arvamise.

Vara jagamise menetluse käigus lahendab kohus vaidlusi, mis on seotud põlvnemisega, lapsendamisega, testamentidega, kirjalike tõendite autentsusega või avaldustega testamendijärgsete korraldustega jäetud pärandi või kingituste suuruse vähendamiseks.

Esimese etapi lõpus teeb kohus määruse pärandvara jagamise lubatavuse kohta. Kohus määrab kindlaks, millised varad jagatakse milliste isikute vahel ning kui suur on iga kaaspärija osa. Tehes määruse vallasvara jagamise lubatavuse kohta, määrab kohus ka kaaspärija, kes asjaomast vara hoiab.

Juhul kui pärija või pärijad ei kasuta pärandvara vastavalt oma pärimisõigusele, võib kohus samas või hilisemas määruses pärija avalduse alusel otsustada, millistel pärijatel on õigus kasutada millist vara kuni vara lõpliku jagamiseni või millise summa peavad kasutajad maksma teistele pärijatele vara kasutamise eest.

Teine etapp hõlmab vara tegelikku jagamist. Moodustatakse pärandiosad ning konkreetset esemed antakse konkreetsete pärijate ainuomandisse. Selleks koostatakse pärandvara jagamise protokoll ja tõmmatakse loosi. Kohus koostab pärandvara jagamise protokolliga eksperdiarvamuse alusel vastavalt pärimiseseadusele. Pärast pärandvara jagamise protokolliga kavandi koostamist kutsub kohus pooled kohtusse, et seda neile tutvustada ja kuulata ära nende vastuväited. Seejärel koostab kohus kohtuotsusena lõpliku pärandvara jagamise protokoll ja kuulutab selle välja. Pärast kõnealust protokolliga käsitleva kohtuotsuse jõustumist kutsub kohus pooled loosi tõmbama. Kohus võib jagada pärandvara kaaspärijate vahel loosi tõmbamata, kui osade moodustamine ja loositõmbamine osutub võimatuks või liiga keeruliseks.

Kui ese on jagamatu ja seda ei ole võimalik arvata mis tahes osa hulka, näeb kohus ette selle müügi avalikul enampakkumisel. Kaaspärijad võivad avalikul enampakkumisel pakkumisi teha.

Kui jagamatu ese kujutab endast eluaset, mis kuulus varaühisusse, mis lõppes abikaasa surmaga või lahutusega, ning üleelanud abikaasal või endisel abikaasal, kellele on antud abielust sündinud laste hooldusõigus, ei ole isiklikku eluaset, võib kohus selle abikaasa avalduse alusel käsitleda asjaomast eluaset tema pärandiosana ning kompenseerida teistele kaasomanikele nende pärandvara osad muu varaga või rahaga.

Kui jagamatu ese kujutab endast eluaset, võib mis tahes kaaspärija, kes elas seal pärandi avanemise ajal ja kellel puudub mis tahes muu eluase, esitada avalduse, et see eluase määrataks tema osaks ning teistele kaaspärijatele kompenseeritaks nende osad muu varaga või rahaga. Kui neile tingimustele vastab mitu kaaspärijat ja nad esitavad nõude asjaomasele esemele, antakse eelisõigus sellele isikule, kes pakub kõrgemat hinda.

Asjaomase eseme ühele pärijale määramise avaldus tuleb esitada hiljemalt esimesel kohtuistungil, mis toimub pärast pärandvara jagamise lubatavust käsitleva kohtumääruse jõustumist. Eseme väärtuseks on selle tegelik väärtus.

Kui osad kompenseeritakse rahaga, tuleb makse teha ja seadusest tulenev intress tasuda kuue kuu jooksul alates eseme ühele pärijale määramist käsitleva otsuse jõustumise kuupäevast.

Kaaspärijast, kes on saanud oma osana vastava eseme, saab selle omanik, kui ta on teistele pärijatele nende osa rahaliselt koos seadusjärgse intressiga kompenseerinud ettenähtud tähtaja jooksul. Kui raha tähtaja jooksul ei maksta, kaotab eseme ühele pärijale määramist käsitlev otsus seaduse järgi kehtivuse ning ese pannakse müüki avalikul enampakkumisel. Vastav ese võidakse määrata teisele kaaspärijale, kes vastab tingimustele ja on taotlenud ettenähtud aja jooksul eseme talle eraldamist. Sel juhul ei panda eset avalikul enampakkumisel müüki, kui see teine kaaspärija tasub viivitamatult eseme väärtusega võrdse summa, millest on maha arvatud tema enda osa esemest. Saadud tulu jagatakse teiste kaasomanike vahel võrdeliselt nende osadega. Kohtuliku jagamismenetluse võib lõpetada ja pärandvara likvideerida poolte vahel saavutatud kokkuleppe alusel, mille kohus on heaks kiitnud.

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Pärimine toimub pärandi vastuvõtmise teel. Enne pärandi vastuvõtmist võib pärimisõigust omav isik pärandvara valitseda ja esitada valduse kaitse hagisid pärandvara säilitamiseks.

8 Kas pärija pärib ka sumu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Lahkunu pärandvara ühisusest osa omandamisega saab iga pärija või annakusaaja mõttelise osa pärandaja pärandvara hulka kuuluvatest varadest ja võlgadest.

Sõltuvalt oma osa suuruselt vastutavad pärandi vastu võtnud pärijad pärandvara koormavate võlgade eest.

Pärija, kes võttis pärandi vastu inventuuriga, vastutab võlgade eest ainult saadud pärandvara ulatuses.

Soovist võtta pärand vastu inventuuriga tuleb teatada kirjalikult rajoonikohtunikule kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil pärija sai teada pärandi avanemisest. Rajoonikohtunik võib seda tähtaega pikendada kuni kolme kuu võrra. Pärandi vastuvõtmise kohta tehakse kanne spetsiaalsesse kohturegistrisse.

Teovõimetud isikud, valitsus ja valitsusvälised organisatsioonid võtavad pärandi vastu ainult inventuuriga.

Kui üks pärija võtab pärandi vastu inventuuriga, võivad teised pärijad saada sellest kasu, ilma et see mõjutaks nende õigust võtta pärand vastu või loobuda selle vastuvõtmisest.

Inventuur tehakse kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustikuga.

Pärandvara suhtes nõuet omavad võlausaldajad ja annakusaajad võivad kolme kuu jooksul pärandi vastuvõtmisest taotleda lahkunu vara eraldamist pärija varast. Kinnisvara puhul toimub eraldamine kande tegemisega lahkunu kinnisasjade registriosadesse katastri- ja kinnistusraamatuseaduses (Закон за кадастъра и имотния регистър) sätestatud menetluse kohaselt ning vallasvara puhul avalduse tegemisega rajoonikohtunikule, kusjuures avaldus kantakse pärandi vastuvõtmise ja pärandist loobumise spetsiaalsesse registrisse.

Nendel pärandvara suhtes nõuet omavatel võlausaldajatel ja annakusaajatel, kes taotlesid pärandvara eraldamist, on eelisõigus seda mitte teinud võlausaldajate ja annakusaajate ees. Olukorras, kus pärandvara eraldamist on nõudnud nii võlausaldajad kui ka annakusaajad, on eelisõigus võlausaldajatel. Lahkunu suhtes väljastatud täitedokumenti võib täita ka lahkunu pärijate vara arvelt, kui pärijad ei tõenda, et on pärandist loobunud või võtnud pärandi vastu inventuuriga. Kui pärija ei ole pärandit vastu võtnud, määrab kohtutäitur pärimisreeduse artikli 51 alusel selleks tähtaja ja edastab pärija tahteavalduse asjaomasele rajoonikohtunikule selle nõuetekohaseks registrisse kandmiseks.

Üks erijuht, mille korral vastutab pärija lahkunu võlgade eest, on sätestatud korrupsioonivastase ja ebaseaduslikult omandatud vara konfiskeerimise seaduse (Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество) artiklis 150, mille kohaselt konfiskeeritakse kõik ebaseaduslikult omandatud varad ka pärijatelt või annakusaajatelt ulatuses, milles need on pärijatele või annakusaajatele üle läinud.

Nimetatud seaduses sätestatud riigi vastav õigus lõpeb, kui varade omandamise kuupäevast on möödunud kümme aastat. Aegumistähtaja kulgemine peatub nimetatud seaduse IV peatükis ettenähtud menetluse ajaks.

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Kinnisvara või kinnisasjaõigustega seotud avalike testamentide ärakirjad tuleb registreerida. Üldiste testamentide puhul tõendatakse kinnisvara olemasolu asjaomases kohtupiirkonnas deklaratsiooniga, millel on soodustatud isiku notariaalselt kinnitatud allkiri ning millega määratakse kindlaks kinnisvara, millest soodustatud isik on teadlik asjaomases kohtupiirkonnas. Deklaratsioon esitatakse koos testamendiga vara asukohajärgses piirkonnas registreerimise eest vastutavale kohtunikule.

Kinnisvara asukohajärgne kinnistusregister teeb registrikande registreerimise eest vastutava kohtuniku korralduse alusel. Selleks kantakse registreerimisele kuuluvad dokumendid avalikult kättesaadavatesse registritesse.

Registreerimisavaldusele lisatakse kinnisvara ja kinnisasjaõigustega seotud testamentide kaks notariaalselt tõestatud ärakirja.

Lisaks tuleb registreerida kinnisvara jagamise lepingud, kinnisvara kohtuliku jagamise protokollid, nimetatud protokolle asendavad jõustunud kohtuotsused ning lahkunu võlausaldajate või annakusaajate avaldused lahkunu kinnisvara eraldamiseks.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Pärandi hooldaja määramine ei ole kohustuslik. Testaator võib nimetada testamenditäitjaks ühe või mitu teovõimelist isikut.

Mis tahes huvitatud isiku avalduse alusel võib pärandi avanemise koha rajoonikohtu kohtunik määratud isikule ette näha tähtaja selle ülesande vastuvõtmiseks. Kui määratud isik ei ole tähtaja saabudes seda ülesannet vastu võtnud, loetakse, et ta loobus ülesande vastuvõtmisest.

Piirkondliku kohtu kohtunik võib testamenditäitja tema kohustustest vabastada, kui ta on hooletu või teovõimetu või ei täida talle usaldatud ülesandeid testamenditäitjale kohaselt.

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Vt eelmisele küsimusele antud vastus.

Kui isik suri testamenti jätmata või ei määranud testamenditäitjat, võib üldjuhul mis tahes pärimisõigusega isik vara valitseda ja esitada selle varaga seoses valduse kaitse hagi surma säilimise tagamiseks kuni pärandi vastuvõtmiseni.

Pärija, kes võttis pärandi vastu inventuuriga, valitseb pärandvara ja peab seda tegema samasuguse hoolsusega nagu oma vara puhul. See pärija ei tohi ilma rajoonikohtuniku loata võõrandada kinnisvara viie aasta ja vallasvara kolme aasta jooksul pärandi vastuvõtmisest, vastasel juhul muutub pärija vastutus lahkunu võlgade eest piiramatuks. Pärija peab pärandvara valitsemise kohta andma võlausaldajatele ja annakusaajatele aru.

Kui pärima õigustatud isiku elukoht ei ole teada või kui tema elukoht on küll teada, aga ta ei ole asunud pärandvara valitsema, määrab rajoonikohtunik omal algatusel või huvitatud isikute taotlusel pärandi hooldaja.

Pärandi hooldaja peab tegema pärandvara inventuuri. Pärandi hooldaja esitab pärandvarasse kuuluvate varade ja võlgade kohta nõudeid ning vastab asjaomastele nõuetele. Pärandi hooldaja peab taotlema rajoonikohtunikult loa pärandvaral lasuvate võlgade tasumiseks, annakute täitmiseks ja kinnisvara müümiseks.

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Testamenditäitja peab tegema vara inventuuri, kutsudes selles osalema pärijaid ja annakusaajaid.

Ta võtab üle pärandvara valduse ja valitseb vara seni, kuni see on vajalik testamendijärgsete korralduste täitmiseks.

Tal ei ole õigust vara võõrandada, välja arvatud juhul, kui see on vajalik ja selleks on loa andnud rajoonikohtunik, kes teeb otsuse pärast pärijate ärakuulamist.

Juhtude kohta, mil pärandi hooldaja määrab rajoonikohtunik, vt vastus punktile 9.2.

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Kui testaator on koostanud omakäelise testamendi, siis notar avalikustab selle, koostades avalduse, milles kirjeldatakse testamendi seisundit ja antakse teada selle avamisest.

Seadusjärgsete pärijate pärimisõigust tõendab lahkunu viimase alalise elukoha järgse omavalitsuse juhi väljastatud pärimistunnistus.

Pärimistunnistus väljastatakse ainult seoses isikutega, kes on surma kuupäeva seisuga registreeritud rahvastikuregistris ja kelle kohta on koostatud surmatõend.

Kui rahvastikuregistrisse kantud lahkunu ei olnud Bulgaaria kodanik ja tema kohta ei ole Bulgaaria territooriumil koostatud surmatõendit, tuleb pärimistunnistuse väljastamiseks esitada välisriigi kohaliku perekonnaseisuregistri koostatud surmatõendi duplikaat või surmakande väljavõte. Kui rahvastikuregister ei sisalda kõiki pärimistunnistuse väljastamiseks vajalikke andmeid, tuleb esitada isiku kodakondsusriigi pädeva asutuse väljastatud ametlik dokument, milles on märgitud isiku perekonnaseis, abikaasa ning esimese astme otsejoones sugulaste ja teise astme küljoones sugulaste andmed. Pärimistunnistus väljastatakse perekonnaseisutoimingute seaduse artikli 24 lõike 2 ning rahvastikuregistri alusel väljastatavaid tõendeid käsitleva määruse artikli 9 alusel. Tunnistus väljastatakse seadusjärgsele pärijale, tema seaduslikule esindajale või kolmandale isikule, tingimusele et asjaomasel kolmandal isikul on seda tunnistust vaja oma seadusjärgsete õiguste kasutamiseks või tal on olemas sellekohane sõnaselge notariaalne volikiri.

Tunnistuse väljastamiseks on vajalikud järgmised dokumendid:

- perekonnaseisutoimingute ja haldusteenuste teabekeskuse vormil esitatud avaldus, milles märgitakse lahkunu pärijate andmed ning mille peab esitama pärija või tema volitatud isik;
- surmatõendi ära kiri (kui selle on väljastanud teine omavalitsusüksus);
- avalduse esitaja isikut tõendav dokument;
- notariaalne volikiri, kui avalduse esitab volitatud esindaja.

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

😊 Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Viimati uuendatud: 03/09/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.